

26.11.2012

Dnro 464/4/11

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Maija Sakslin

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Minna Verronen

SOSIAALIVIRASTO LAIMINLÖI VALVOA KILPAILUTUKSEN JÄLKEEN LAADITTUJEN SOPIMUSTEN NOUDATTAMISTA

1 KANTELU

Kantelija arvosteli yhdessä A:n kanssa 2.2.2011 lähettämässään sähköpostiviestissään Helsingin kaupungin sosiaaliviraston menettelyä vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain nojalla tehtävien asuntojen muutostöiden kilpailuttamisessa, tilaamisessa ja laskuttamisessa vuonna 2009.

Kantelijat kertoivat sosiaaliviraston kilpailuttaneen sosiaaliviraston asuntojen muutostöiden hankinnan vuoden 2009 alussa. Heidän mukaansa sosiaalivirasto hyväksyi kilpailutuksessa tarjouksia, joiden hinta oli niin alhainen, että sillä ei voinut huolehtia kaikista työnantajan vastuista ja työehtosopimusten mukaisista palkoista. Lisäksi sosiaalivirasto oli kantelijoiden mukaan hyväksynyt kilpailutuksen jälkeen tarjouksia ja laskuja, jotka eivät olleet perustuneet kilpailutuksen jälkeen tehtyihin puitesopimuksiin.

3 RATKAISU

Katson sosiaaliviraston laiminlyöneen valvoa ja varmistaa, että sen palveluntuottajiensa kanssa tekemää puitesopimusta olisi noudatettu kaikilta osin sen teettämissä asiakkaiden asunnonmuutostöissä.

3.1 ---

3.2 Puitesopimuksen noudattaminen

Helsingin sosiaalivirasto teki saamani selvityksen mukaan puitesopimuksen niiden yritysten (palveluntuottaja) kanssa, jotka valittiin kilpailutuksen perusteella. Selvitykseen oheistetun puitesopimuksen mukaan (kohdassa 8, tarjouspyyntö 21/2008) ”Laskun tulee sisältää erittely tehdystä työstä sopimuksenmukaisin veloitusperustein”.

Tilapalvelupäällikön selvityksen mukaan sopimuksen solmimisen jälkeinen käytäntö oli puitesopimuksen vastainen, koska rakennusmestari ei ollut vaatinut laskujen erittelyä, jos urakkatarjous oli ollut eritelty. Tilapalvelupäällikön selvityksen mukaan urakkatarjouksissa, joissa työ oli eritelty, ei ilmennyt erikseen työajan, tarvikkeiden ja kuljetusten hintoja vaan erittely oli tehty puutteellisesti. Koska erittelystä ei ilmennyt työhön käytettyä aikaa, oli hänen mukaan vaikea arvioida, ylittävätkö laskut kilpailutuksen perusteella sovitut tuntihinnat.

Tilapalvelupäällikön mukaan puitesopimuksen astuessa voimaan, olisi pitänyt aktiivisesti puuttua siihen, että laskutuskäytäntö olisi muutettu sen mukaiseksi. Näin ei kuitenkaan tehty vaan jatkettiin vanhaa käytäntöä, jonka mukaan asunnonmuutostöistä oli pyydetty (urakka)tarjous, joka piti sisällään yksityiskohtaisen erittelyn kohteessa tehtävistä töistä aineineen, josta sitten oli tehty päätös.

Lainsäädäntö

Julkisista hankinnoista annetun lain 2 §:n mukaan hankintayksikön on käytettävä hyväksi olemassa olevat kilpailuolosuhteet, kohdeltava hankintamenettelyn osallistujia tasapuolisesti ja syrjimättä sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Lain 32 §:ssä on säädetty puitejärjestelyyn perustuvista hankinnoista. Säännöksen mukaan jos hankintayksikkö on tehnyt puitejärjestelyn usean toimittajan kanssa, puitejärjestelyyn perustuvat hankinnat on tehtävä puitejärjestelyssä vahvistettujen ehtojen mukaisesti.

Arviointi

Saamissani selvityksissä on myönnetty, että vanha käytäntö urakkatarjouksista oli vielä käytössä sosiaaliviraston teettämässä asunnon muutostöissä ainakin vuonna 2009. Tämä tarkoittaa sitä, että puitesopimusta ei noudatettu siltä osin kuin siinä edellytettiin, että ”palveluntuottaja laskuttaa suoritettua työtä jälkikäteen. Laskun tulee sisältää erittely tehdystä työstä sopimukseen mukaisin veloituserustein” (sosiaaliviraston puitesopimusluonnos 8-kohta, tarjouspyyntö 21/2008).

Tilapalvelupäällikkö toimitti lisäselvityksen liitteinä nähtäväkseni jäljennöksiä niistä samoista laskuista, joita kantelija oli toimittanut vastineensa liitteinä. Tilapalvelupäällikön toimittamiin laskuihin oli liitetty jäljennökset niihin liittyvistä urakkatarjouksista, joissa oli yksilöity työn eri vaiheita ja niiden hintoja. Urakkatarjouksista ei ilmennyt tehtyjen työtuntien määrää vaan esimerkiksi kylpyhuoneen muutostyöt oli jaoteltu siihen kuuluviin työtehtäviin (esim. ammeen poisto 230 euroa) ja osaan tehtävistä kuului lisäksi uusia tarvikkeita (esim. pesuallas) eikä tältä osin hinnassa ollut eroteltu tarvikkeen ja työn hintaa toisistaan vaan esitetty ainoastaan yhteishinta.

Sosiaaliviraston tilayksikön tilapalvelupäällikkö myöntää antamassaan selvityksessä, että erittely oli tehty puutteellisesti myös urakkatarjouksissa, joissa ei ilmene erikseen työajan, tarvikkeiden ja kuljetusten hintoja. Hänen mukaansa on vaikea arvioida ylittävätkö laskut kilpailutuksen perusteella sovitut tuntihinnat, koska erittelystä ei ilmene työhön käytettyä aikaa. Hän kiinnitti selvityksessään huomiota kuitenkin siihen, että vuoden 2008 (oikeastaan 2009) puitesopimuksessa ei kerrottu tarkemmin, miten erittely tulee tehdä laskuun.

Käytettävissäni olevasta selvityksestä ilmenee, että urakkatarjouksissa oli eri työvaiheiden hinnat ilmoitettu puutteellisesti eikä työhintaa ollut eritelty myöskään laskuissa. Tapaukseen

johdosta katson sosiaaliviraston laiminlyöneen valvoa ja varmistaa, että sen palveluntuottajien kanssa tekemää puitesopimusta, joka perustui tarjouspyynnöissä esitettyihin tarjoushintoihin, olisi noudatettu ja että laskutus olisi tapahtunut puitesopimuksen mukaisesti suoritettua työtä jälkeen, Lisäksi sosiaaliviraston olisi tullut valvoa, että laskuissa olisi eritelty työn osuus.

Sosiaalilautakunnan lausunnon mukaan laskujen selkeyteen ja erittelyyn tullaan jatkossa kiinnittämään erityistä huomiota. Saamani selvityksen mukaan vuoden 2011 kilpailutuksen jälkeen tilayksikkö edellyttää sosiaaliviraston kilpailutuksen perusteella valituilta urakoitsijoilta, että niiden asunnonmuutostöitä koskevat laskut sisältävät puitesopimusluonnoksen sopimusmääräyksen laskutus- ja maksuehdon mukaisen erittelyn tehdystä työstä siten, että laskun perusteella on mahdollista arvioida, onko se kilpailutuksen perusteella sovitun suuruinen. Tästä syystä kantelu ei ole antanut minulle aihetta muihin toimenpiteisiin.

3.3

- - -

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2 esittämäni käsityksen Helsingin kaupungin sosiaaliviraston ja sen tilayksikön tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sosiaalivirastolle ja sen tilayksikölle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Pyydän kantelijaa saattamaan tiedon tästä päätöksestäni myös A:lle. Kantelun liitteet palautetaan ohessa.